

Kültür - Sanat

İstanbul Modern'den yeni bir retrospektif

"Ressam ve Resim: Mehmet Gülerüz"

Mehmet Gülerüz Retrospektifi ile eleştirel ve dışavurumcu üslubuyla yarım yüzyıldır Türkiye sanat sahnesinde kendisine özel ve ayrıcalıklı bir yer edinen Mehmet Gülerüz'ün 1960'lı yıllardan 2010'lu yıllara uzanan kariyerinin dökümünü sunuyor.

Sergi, figür temelli çalışmalarıyla Türkiye'deki sosyo-kültürel ve politik dönüşümün insanlar üzerindeki etkilerini eleştirel ve ironik bir dille dışavuran sanatçının; resimden desene, heykelden gravüre, tiyatrodan performansa uzanan zengin ifade arayışının gelişim ve dönüşümüne ışık tutuyor. İstanbul Modern'in 8 Ocak – 28 Haziran 2015 tarihleri arasında Süreli Sergiler Salonu'nda yer alacak yeni retrospektifinde, 150'ye yakın yapıt ve multimedya sunumuyla 200'e yakın desen bir araya geliyor.

Küratörlüğünü İstanbul Modern Direktörü Levent Çalıkoğlu'nun üstlendiği retrospektif; aile, toplumsal koşullar, sosyo-ekonomik ve çevresel etkenler, doğa-insan, sınıfsal mücadeleler ve varoluş sorunlarıyla şekillenen bireyin kendisini var etme arzusundaki karmaşık süreçleri keskin bir gözlem gücüyle yapıtlarına aktaran Mehmet Gülerüz'ün kendine özgü imge tipolojisini kronolojik bir

akışla sunuyor. "Ressam ve Resim" retrospektifi, desen ve resimlerinin yanı sıra Gülerüz'ün 1970'li yıllardan bugüne heykel sanatına dair önemli araştırma ve örneklerini de içeriyor.

Sanatçının kaleme aldığı metinlerle zenginleşen sergi, 1960'lardan itibaren desen, resim, heykel, gravür, porselen üzeri boyama, performans gibi alanlarda gerçekleştirdiği üretimleri bir araya getiriyor. Ayrıca, Mehmet Gülerüz'ün tüm dönemlerini içeren, hayat hikayesini, içinden geçtiği farklı koşulları ve hakkında yazılanları bir araya getiren zengin biyografi duvarı, 1960'lı yıllardan bugüne Türkiye sanat ortamının kişisel bir hikayesini de görünür kılıyor.

Sergi başlangıcında yer alan bir başka alanda ise Mehmet Gülerüz'ün 1979'da Akademi Sanat Şenliği için Fındıklı Parkı'nda gerçekleştirdiği, performans niteliği taşıyan heykel yerleştirmesi Garipçikler Müzesi'ne dair görsel ve metinlere yer veriliyor.

Tiyatro ile görsel sanatlar arasındaki bağ

"Ressam ve Resim" sergisi, 1960'lı yıllarda Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde eğitim gören, profesyonel oyun-

cu olarak politik tiyatrolarda sahneye çıkan, 1970'li yıllarda Paris sanat ortamında gerçekleştirdiği happening'leriyle adından söz ettiren, 1980'li yıllardan itibaren tekrar Türkiye sanat sahnesinin güncel dönüşümünde etkin rol üstlenen Gülerüz'ün sanatının, kendine özgü üslubunun sıra dışı gelişimini aktarıyor.

Anlık gözlemlerden, derin ve karmaşık ilişkilerin dışavurumlarından ve küçük jestlerden beslenen ironik bir tavırla kendi zamanının insan tipolojisini resimsel bir imgeye dönüştürür. İzleyicisini de yaşanan süreçlerle yüzleşmeye, hesaplaşmaya ve dünyaya yeni bir bakışa davet eder. Resmi, "bir araştırma, yap boz meselesi" olarak görür. Resim yaparken, "önsezilerine, hislerine, sezgilerine, daha çok hayvani güdülerine" dayandığını belirten Gülerüz, "uyumsuz, tedirginlik yaratan, irkiltlen, ürküten sorunları, tekin olmayan durumları" ele alır.

Gerçeği yeniden oluşturup, dönüştürürken resmindeki kendine özgü üslubunu, anlatım gücünü tiyatrodan bulan Mehmet Gülerüz, yaşamı ve toplumun kolaylıkla göz

ardı edilebilen konularını içeren resimlerini, bir tiyatro oyunu gibi dramatik biçimde kurgular. Oyuncululuğa ve çizmeye merakı, yoğun ilgisi çocukluğunda başlayan daha sonra aktif bir tiyatro oyuncusu olan ve oyunculuk pratiğini resme taşıyan sanatçının tiyatro ile görsel sanatlar arasında kurduğu yakın bağ, disiplinlerarası yaklaşımın en ilginç örneklerden birini oluşturur. "Resmin bütün ana meselelerini, tiyatrodan bulabilirsiniz. Yerleştirme, kompozisyon, dekor, kostüm, ışık, karakterlerin oluşturulması... Bunların hepsi çok önemli bir görsel bilgi istiyor. Tiyatro resimle çok direkt bir beslenme içindedir. Ben resim zekamla, tiyatro keyfimi, veya tiyatro gereksinimimi besledim. Tiyatroyu tiyatrodan, oynarken öğrendim."

"Desen, başlı başına sanat dilidir"

Desen ve figürü kendine özgü kullanımıyla farklı bir dil kuran Mehmet Gülerüz, imgelerle görsel çeşitlilik yaratırken, yasaklarla, tabularla, telkinlerle yüzleşen, "içinden geçen zamanı kavrayan, iz bırakan" yapıtlar üretir. Dış dünya deneyimlerini ve iç dünyasının duygusal tepkilerini; bireysel dünyasına göndermeler yapan, fantastik imgeleri içeren anlatımcı sahnelerle aktarırken, toplumsal düzenin eleştirisini ise metaforlar yaratarak, mecazi bir içerik ve getirdiği eleştiriye kendisini de katmayı ihmal etmeyen bir kara mizahla yansıtır çalışmalarında.

Çizgi ve desen konusunda kendine özgü bir karakter ve üsluba sahip sanatçı için desen sadece resmin bir altyapı unsuru değil, başlı başına bir sanat dilidir; günlük olarak eskiz defterlerinde ve dönemsel olarak resimlerinde uygulanan temel bir süreçtir. Gülerüz'e göre desen; hayata tutunma, nefes alma, varoluşunu kutlama kadar kendisine yakın bir varlıktır. "Desen bir yandan içinden geçilen zamanı kavramalı, bir yandan da iz bırakan, çizen tavrını göstermeli; yüzeyle olan temasını ve bünyesindeki saldırganlığın bıraktığı izleri ortaya koymalı."

"Ressam ve Resim" sergisi, Mehmet Gülerüz'ün kırka yakın desen defteri ve sayısız bağımsız desenin taranmasıyla ortaya çıkan birikime de yer veriyor, desenlerinin altmış yıla uzanan serüvenini de günışığına çıkarıyor. Sanatçının iç dünyasını, coşkusu, hüznünü, öfkesini, başkaldırıslarını yansıtır.

